

130 . Murighiol | Județ: Tulcea | Punct: Cetate (Halmyris) | Anul: 2000

Anul: 2000

Cod RAN: 160920.02

Perioade: Antichitate, Evul Mediu

Epoci: Epoca romană târzie, Epoca medievală timpurie

Tipuri sit: amenajare/construcție

Categorii sit: Apărare (construcții defensive), Domestic

Autori: Traian Dvorski, Alexandru Madgearu, Florin George Topoleanu, Mihail Zahariade

Instituții: Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, București, Institutul pentru Studii Politice de Apărare și Istorie Militară, București, Institutul de Cercetări Eco-Muzeale Tulcea, Institutul Român de Tracologie, București

Raport

În anii 1999 și 2000 au continuat investigațiile arheologice de la Murighiol, jud. Tulcea. Suportul financiar a fost oferit de Earthwatch Institute din Boston (SUA). În anul 2000, alături de voluntarii Earthwatch au participat, timp de trei săptămâni, studenți ai Universității "Dunărea de Jos" din Galați și ai Facultății de Istorie a Universității din Cahul, Republica Moldova. Cele două campanii s-au desfășurat între 1 iulie - 6 septembrie. Ca în fiecare an șantierul arheologic Murighiol s-a bucurat de sprijinul neprecupețit al Institutului de Cercetări Eco-Muzeale din Tulcea.

Obiectivele cercetării. Efortul s-a concentrat asupra extinderii spre N a arealului investigat din cadrul Insulei I prin deschiderea careurilor N 27 - 28, O 27 - 28, P 27 - 29, Q 27 - 30, R 27 - 31, S 27 - 31, T 27 - 31. Lărgirea semnificativă a suprafeței cercetate a avut drept scop în primul rând conturarea spre N a construcțiilor ale căror prime urme au fost constatate în campaniile anterioare, lângă edificiul E2 și care anunțau existența unui alt important complex de clădiri. De asemenea, s-a urmărit punerea în evidență a rețelei stradale aflată în directă legătură cu cardo maximus, precum și a altor clădiri, parțial cercetate încă din anii 1986 - 1988, prin secțiunea N - S și careurile aferente de-a lungul arterei. În acest ultim scop resturile martorilor rezultați din săparea careurilor respective și care nu mai prezentau garanția obținerii unor date stratigrafice semnificative au fost înlăturate prin metode arheologice de pe cardo maximus și de pe clădirile adiacente, spre V, obținându-se astfel o imagine de ansamblu a complexului arhitectural desfășurat de-a lungul acestei importante artere a cetății.

În acest scop, conform metodologiei de cercetare adoptată și în anii anteriori, au fost trasate suprafețe de 4 x 4 m, cu martori lați de 1 m între ei, necesari pentru circulație și observații stratigrafice de detaliu.

Descrierea tehnică a săpăturilor.

Date preliminare - 1999. Careul N 27. În N 27 au fost relevate urmele unei locuințe de suprafață în general de formă rectangulară, cu dimensiunile de 2,25 m x 1 m, cu un strat de pământ bine bătătorit în mijloc indicând o podea, aflată la -0,28 m față de nivelul actual de călcare. Locuința este delimitată spre V și N de pereții unei clădiri anterioare, groși de 0,7 m, construiți din blochete de piatră de talie medie și mică, legate cu pământ, pe care îi folosește. Spre S și E se găsesc alți doi pereți de aceeași grosime construiți din aceleași materiale. Peretele de E apare ușor arcuit. Pereții de S și E au fost construiți pe loc, cu piatră refolosită din nivelurile anterioare. O vatră construită de asemenea din blochete de piatră refolosite pare să fi fost utilizată la prepararea pâinii. Nu au fost descoperite în jurul acestei vetre urme de arsură, ceea ce ar sugera ideea mai sus amintită. Intrarea în această locuință se făcea dinspre SV. Cantitățile mari de piatră de dimensiuni mici și mijlocii, descoperite atât în perimetrul locuinței, cât și în afara ei, constituie importante argumente pentru a susține că suprastructura acestei locuințe a fost, contrar altor cazuri cunoscute în perimetrul fortificației, din pietre legate cu pământ și nu din cărămizi de chirpic.

Inventarul descoperit, destul de modest, constă în principal din fragmente provenind de la veselă de bucătărie, caracteristică în general secolului VI p. Chr., caracterizată printr-o decorație vălurită, executată cu pieptănul și încadrabilă tipurilor bine cunoscute de-a lungul Dunării și la Halmyris în a doua jumătate a acestui secol. Adâncimea mică la care au fost efectuate descoperirile, precum și ceramica destul de bine încadrabilă cronologic, indică funcționarea locuinței pe nivelul 13 al sitului, ca ultim nivel de locuire, încadrabil cronologic pe baza datelor obținute în anii anteriori (locuințe asemănătoare, ceramică, o monedă de la Focas, 602 - 610, surfrapată în timpul lui Heraclius, în 614), în general în al doilea deceniu al secolului VI p. Chr.

Înlăturarea dărâmăturii în arealul N 27, lângă peretele de S al casetei, a pus în evidență două laturi, de V și S, ale unei clădiri alcătuite dintr-un zid gros de 0,7 m, același care a servit ulterior la amenajarea clădirii de suprafață de pe nivelul 13. Este interesant de constatat că aceste laturi se închid la un unghi de 95 de grade, conferind acestei porțiuni din clădire o formă asimetrică. Inventarul arheologic descoperit, care constă de asemenea în principal din ceramică caracteristică celei de a doua jumătăți a secolului VI (decor vălurit cu pieptănul), ca și tehnica destul de rudimentară de execuție a zidurilor - blochete de dimensiuni mici și mijlocii legate cu pământ - plasează cronologic clădirea în perioada de funcționare a nivelului 12, identificat pe toată suprafața cetății, și datat în ultimul deceniu al secolului 6 și în primii ani ai secolului 7. Traseul asimetric al celor două ziduri ale clădirii indică, la rândul lui, o dată relativ târzie de construcție, atunci când grija pentru un urbanism coerent constituia o preocupare secundară.

Posibil contemporan acestui nivel, oricum funcționării acestei faze a clădirii, lângă peretele sudic al caroului a fost identificat un șanț lung de cca. 1,2 m, placat cu blochete de piatră așezate în poziție verticală, dispuse paralel, la o distanță de cca. 0,25 - 0,3 m și pe o direcție perpendiculară pe zidul de N al clădirii. Adâncimea acestei amenajări, fără îndoială artificială, este de cca. -0,2 / -0,3 m. Nu s-au constatat plăci de piatră a fundului acestui șanț care să sugereze o instalație de scurgere a apelor reziduale.

Careul N 28. După un strat de dărâmătură, identificată la -0,2 m de nivelul actual de călcare, la -0,3 m a fost pus în evidență un zid construit din blochete de piatră de mărime mijlocie, legată cu pământ. Lățimea zidului este de 0,7 m. Zidul nu are fundație, fiind construit direct pe un nivel anterior de călcare. Cronologic, zidul pare să aparțină ultimului nivel de locuire identificat în cetate, nivelul 13. Traseul lui este ușor curbat, pe direcția VSV dovedind încă odată construcția lui într-o perioadă când normele urbanistice nu par să mai fi fost respectate. Inventarul ceramic alcătuit în mare majoritate din veselă de bucătărie este specific sfârșitului de secol VI p. Chr.

Nivelul 12 în această casetă este reprezentat de un strat de sol galben, gros de circa 0,2 m cu intruziuni de arsură, cărămidă și pietre de dimensiuni în general mici. Inventarul arheologic este invariabil, și pe acest nivel, format în principal din ceramică databilă în a doua jumătate a secolului VI: veselă de bucătărie, dar și câteva fragmente atipice de ceramică de lux.

În colțul de SE al casetei, nivelul 12 a fost străpuns și a fost atins nivelul 11, datat în general în cetate destul de precis, între cca. 559 - 586/7. Acest fapt a determinat extinderea cercetării pe întreaga suprafață pentru identificarea acestui nivel caracterizat de prezența masivă a chirpicului provenit de la suprastructura clădirilor construite în număr apreciabil din acest material și în alte sectoare. În colțul de SE a fost identificată și cercetată o vatră alcătuită din chirpic cu dimensiunile de 1 x 0,80 m, utilizată foarte probabil numai în scopuri casnice. Piroanele și fragmentele de țigle descoperite pe acest nivel - chiar dacă nu se poate determina cu precizie caracterul și forma locuințelor - dovedesc faptul că locuirea pe acest nivel a dispus de o suprastructură de lemn care sprijinea un acoperiș cu țigle.

Carourile O 27 - 28. Sub dărâmătură, constând din blochete de piatră și fragmente de țigle, provenită de la clădirile din acest areal, sesizabilă pe întreaga suprafață cercetată a celor două casete, au fost puse în evidență o rețea de ziduri în directă legătură cu cele din N 27, dar având în același timp o clară conexiune între ele. În O 27 a fost identificat, la -0,15 m adâncime față de nivelul actual de călcare, colțul de NE al unei clădiri având ziduri late de 0,7 m și construite din blochete de piatră de dimensiuni mici și mijlocii, legate cu pământ. Blochetele sunt în general aranjate pe lungime, conferind fețelor interioară și exterioară ale zidurilor un aspect regulat și îngrijit. În O 28 a fost identificat un fragment de zid construit în aceeași manieră. Faptul că acest zid se păstrează pe o porțiune de numai cca. 2,5 m s-ar putea explica fie ca o

urmare a demantelării lui într-o perioadă ulterioară prin prelevarea de piatră în scopul construirii, de exemplu, a locuințelor adiacente acestui areal (ex. locuința din N 27) sau foarte bine prin cauze naturale, și avem în vedere în primul rând un cutremur de pământ. Am înclina către această a doua ipoteză având în vedere mai multe elemente. În momentul descoperirii lui in situ zidul era înclinat destul de accentuat către NE cu asizele deplasate către exterior, oferind imaginea unor asize în trepte. Un al doilea argument rezultă din faptul că în fața zidului, pe o suprafață de cca. 2 m² a fost identificată o formațiune compactă de blochete de piatră cu aceleași dimensiuni ca și cele ale zidului din piatră și lut. În structura acestui strat nu au fost descoperite alte urme arheologice decât fragmente de chirpic și țigle fragmentare. Apare destul de evident că ne aflăm în fața unui perete al clădirii prăbușit în mod compact la o dată anume, pe care o plasăm din punct de vedere arheologic în a doua jumătate a secolului VI. De altfel, nivelul de locuire investigat (N 12), care preia funcționarea clădirii foarte probabil dintr-un nivel anterior, se datează tocmai în această perioadă (586/7 - cca. 602). Cantitatea mare de țigle, olane fragmentare și piroane descoperită pe întreaga suprafață a celor două carouri sugerează existența unei clădiri cu o suprastructură de cherestea, care susținea un acoperiș placat cu țigle și olane.

Inventarul arheologic - pe lângă cel amintit mai sus - consta din veselă de bucătărie alături, de unele fragmente provenind de la ceramică de lux, între care și câteva importuri, amfore fragmentare, oase de animale. Configurația generală a structurilor constructive în cele două carouri investigate (O 27 - 28) indică prezența unei clădiri de plan rectangular delimitată de zidurile din S 27, având o anexă de plan pătrat, conturată prin descoperirile din S 28, dar prefigurată de traiectul unor ziduri, parțial demantelate, identificate cu destulă claritate deja în N 27 și N 28.

Se poate afirma că întregul complex de clădiri a funcționat în a doua jumătate a secolului VI, pe nivelul 12 care constituie, de altfel, și ultimul nivel de locuire cu o concepție urbană coerentă.

Carourile P 27 - 28. Structurile de zidărie identificate se găsesc la numai -0,10 / -0,15 m de la nivelul actual de călcare. Cele două ziduri descoperite au fost construite din blochete de piatră de dimensiuni mici și mijlocii legate cu pământ. Asizele celor două ziduri, sunt regulat dispuse și îngrijit lucrate la ambele paramente. Zidurile sunt late de 0,7 - 0,75 m și starea de conservare este foarte bună. Ele au funcționat pe nivelul 12, care se prezintă sub forma unei podele de pământ gălbui bine bătătorit și care se leagă de ele vizibil în urma unei refaceri. Această constatare arată în mod evident că aceste două ziduri au fost inițial construite într-o perioadă anterioară, fiind constant refozite pe acest nivel. O monedă de la Mauricius (582 - 602), descoperită la -0,3 m, în umplutura acestui nivel (N 12) confirmă datarea nivelului 12 în aceasta perioadă.

Inventarul arheologic recoltat este destul de interesant. Alături de veselă de bucătărie comună, ceramica de lux este reprezentată de câteva fragmente de tip fish-plate, fragmente de farfurii cu simbolul creștin al peștelui și câteva fragmente de opaițe bine datate în aceasta perioadă.

Date preliminare - 2000. Efortul s-a concentrat asupra extinderii spre N a arealului investigat din cadrul Insulei I, prin deschiderea careurilor Q 27 - 30, R 27 - 31, S 27 - 31, T 27 - 31. Zidul din P 27, cunoscut încă din 1999 se prelungește în Q 27 și o porțiune din el este ușor alunecat spre N, evident din cauze naturale post construcție. El apare în mod evident refăcut. Faza I constă din blochete din piatră de dimensiuni mijlocii (0,2 - 0,3 m sau 0,1 - 0,15 m lungime) legate cu pământ în amestec cu cărămidă pisată. Această fază apare la -0,6 m față de ultima asiză vizibilă în prezent și la -0,8 m față de nivelul actual de călcare. Asizele ei sunt regulat dispuse și conțin același tip de piatră. Faza II a zidului, când s-a petrecut refacerea, a constat în aplicarea, peste blochete, a unor blocuri de piatră paralelipipedice (în general de 0,25 x 0,3 m sau 0,35 x 0,3 m), în general nefățuite, dar regularizate cu blochete înguste. Și în această fază a folosit ca liant pământul, dar nu în amestec cu cărămidă pisată, așa cum s-a constatat la faza anterioară.

În mijlocul casei a fost descoperit și cercetat in situ fundul unui chiup de mari dimensiuni conținând diverse materiale (ceramică, sticlă, pietre, oase de animale). Cercetarea mai multor cazuri de astfel de amenajări în mijlocul străzii ar deschide perspectiva cunoașterii modalităților și reglementărilor de ecologizare a străzilor în antichitatea târzie.

Din punct de vedere al stratigrafiei generale faza I a zidului din Q 27 pare să aparțină cel puțin nivelului 11 (databil între 559 - cca. 586/7), care apare aici marcat la 0,8 m, pe întreaga suprafață de bucăți de

chirpici, cărămidă și țigle. Nivelul 12, aflat la -0,4 m se prezintă ca un strat gros (0,4 m) de lut. Chirpiciul detectat pe N 11 aparține fără îndoială de acest zid apare căzut pe N 12, care reface acest spațiu prin lutuiala groasă, bine bătătorită. Este de remarcat că atât N 11, cât și N 12 în Q 27 reprezintă faze succesive ale străzii constatate încă din 1999 pe direcția V - E, de-a lungul E 2 și mergând perpendicular pe cardo maximus. În profil de altfel, N 12 prezintă pe suprafața sa o înșiruire liniară de pietre bine bătătorite în lut, regulate dar nu compactă. În această suprafață pare să nu fi existat un N 13, sesizat în alte zone așa încât aici se poate preciza doar vegetalul antic (0,15 m) și vegetalul post antic (0,2 m).

Zidul din P 28 continua pe direcția VNV - ESE și în Q 28, (porțiune identificată în 1999), la -0,1 m față de actualul nivel de călcare. El prezintă aceleași caracteristici sesizate în R 27, fiind evident vorba de aceeași construcție. În seria de casete numerotate P 28, Q 28 - 31, R 27 - 31, S 27 - 31 au fost decopertate și cercetate structuri și construcții de zidărie, unitare din punct de vedere arhitectonic, ale căror elemente dezvăluie existența indubitabilă a unui complex religios pe care, conform planului rezultat, nu ezităm să o numim basilica.

În carourile P 28, Q 28 - 29, R 28 - 29 și S 28 s-a conturat existența laturii de S a unei construcții de dimensiuni mari, pe care am notat-o provizoriu edificiul A, de formă dreptunghiulară alungită, lată de 4,85 m orientată ușor VNV - ESE. Porțiunea de zid din P 28 a fost decopertată și cercetată în 1999 (vezi mai sus, campania din 1999). Lungimea acestei clădiri nu a fost deocamdată determinată, săpăturile din anul 2001 urmând să-i stabilească limita sa de V și odată cu aceasta dimensiunile ei exacte. În S. 2 clădirea prezintă la -0,15 m sub actualul vegetal o intrare, lată de 2 m cu un prag, la -0,50 m, alcătuit din plăci de dimensiuni mari și mijlocii, relativ bine îmbinate. Un pavaj aflat la -0,75 m păstrat parțial în S. 2, așezat pe un pat de lut, bine bătătorit, consta din bolovăniș și bucăți mici de cărămidă și țigle, de asemenea bine tasate. Este de remarcat ca acest pavaj în aceeași poziție a fost identificat și în R 29 aproximativ la aceeași adâncime, ținând cont de denivelările actuale ale terenului.

Zidurile paralele din Q 28 și 29, precum și din R 28 și 29, groase de 0,6 m, aparțin evident aceleiași clădiri. Cercetarea paramentului acestor ziduri a condus la identificarea până în prezent a două faze constructive.

Faza I a structurilor de zidărie din carourile P 28, Q 28 - 29, R 28 - 29, este alcătuită din aceleași materiale și consta din blochete de piatră de dimensiuni mijlocii (0,3 x 0,07 m; 0,4 x 0,05 m; 0,25 x 0,05 m). Liantul blochetelor este din pământ galben în amestec cu cărămidă pisată.

Faza II consta din blochete, cărămizi și blocuri nefasonate de dimensiuni mici, regularizate din când în când cu asize de blochete de piatră. Faza I se afla la -0,4 m față de ultima asiză păstrată a fazei II.

Un orificiu constat în zidul din Q 28, care îl străpunge complet, ar putea reprezenta, un eventual canal de scurgere, spre stradă.

Cronologic, faza II pare să corespundă nivelului general 11 din cetate, cu alte cuvinte reparația faze I, anterioare s-a putut produce după atacul cutrigur din 559, care a fost după toate aparențele distrugător și pentru Halmyris.

Carourile R 28 - 29 au evidențiat următoarea situație: în R 29 a fost identificat zidul de N al edificiului A descris mai sus. Un zid orientat pe direcția generală NE cade perpendicular pe acesta din urmă. Este foarte important de precizat faptul ca zidul de N al edificiului A se adosează zidului cu orientare NE, care pare anterior. De altfel, traseul rectangular descris de structurile de zidărie identificate în Q 29, R 28 - 29 prezintă o compoziție identică în ce privește tehnica de construcție: blocuri mari (0,33 / 0,35 x 0,25 / 0,4 x 0,15 / 0,2 m), în general nefățuite, legate cu pământ și regularizate prin blochete subțiri de 0,06 / 0,07 m. În acest perimetru rectangular, la o adâncime de 0,35 m de ultima asiză existentă, a fost pus în evidență un șir de blochete de piatră, plate, late de 0,5 m, așezate în mod regulat de-a lungul zidului, pe un pat de pământ cenușoș-negricesc, foarte dur, în amestec cu pietriș și bolovăniș. Este fără îndoială vorba de o amenajare specială, un fel de banchetă de piatră, dispusă de-a lungul zidului. În jumătatea de S a Q 29, la -0,8 m de nivelul actual de călcare a fost identificat un pavaj din bolovăniș și cărămidă sfărâmată, bine bătătorit, extrem de dur așezat pe un pat de lut, de asemenea foarte bine tasat anterior. Zidul nu prezintă - cel puțin până la adâncimea care a fost atinsă în această porțiune urme de refacere. Zidăria este și în această porțiune

legată cu pământ compact și fără urme de pietriș sau cărămidă. Această încăpere rectangulară suprapune, prin latura ei de v, în Q 30 un zid mai vechi, lat de 0,7 m, legat cu pământ, fără alte intrusiuni, alcătuit din blochete de piatră paralelipipedice (0,3 x 0,08 m) cărămizi și țigle care au servit la regularizarea asizelor. La 1,4 m N de acest zid se găsește un pilon construit în tehnica opus mixtum. Partea superioară a pilonului (-0,45 m de la nivelul actual de călcare) constă dintr-un singur bloc de piatră (0,6 x 0,5 x 0,2 m) așezat pe un pat de piatră, care la rândul lui stă pe un pat de cărămidă.

Carourile R 30, S 30 - 31 au relevat existența unei structuri absidale pe care, având în vedere întregul ansamblul constructiv o putem asimila fără probleme altarului bisericii. Deschiderea absidei pe direcția N - S este de 5,48 m. Adâncimea absidei este de 4,45 m. Grosimea zidului absidei este de 1 m. Structura zidăriei identificate la altar constă din blocuri de piatră de mărime mijlocie, legate cu pământ galben foarte dur.

În seria de casete S 28 - 30 și T 31 a fost identificată o structură de zidărie în legătură directă cu restul construcției descrise. În S 29 a fost identificat colțul de SE al acestei noi structuri. În colțul de SV al S 30, la 0,8 m spre V de zid a fost relevată partea superioară a unei structuri circulare din piatră legată cu pământ, cu diametrul interior de 0,5 m. Împrejurul acesteia se găsesc, în mod regulat aranjate și ferm prinse într-un lut bine bătătorit, blochete de piatră plate de dimensiuni mari și mijlocii, precum și cărămizi. Un canal de scurgere lat de cca. 0,1 m străpunge zidul. El este executat din piatră și țigle. În prezent nu cunoaștem adâncimea acestei amenajări circulare, ea nefiind curățată în întregime.

Zidul identificat în S 28 - 30 și T 31 este lung 14, 50 m și servea ca protecție directă altarului care se deschidea direct spre cardo maximus. Observațiile efectuate în R 29 duc la concluzia că acest zid, ca de altfel și marea clădire rectangulară alungită (edificiul A) cu care face corp comun la întretăierea R 28 - 29 și S 28 - 29 sunt adosate ulterior clădirii centrale a bazilicii. Prin acest zid au fost practicate două intrări de 0,6 m și respectiv 0,75 m, cu acces direct spre și dinspre artera cardo maximus. Spațiul de circulație între acest zid și altar poate fi interpretat ca un spațiu ambulatoriu, deci de circulație.

În S 31, între latura zidului exterior, care în T 31 cotește în unghi drept spre V și colțul de NE al basilicii se găsește o intrare lată de 1 m, care oferea acces dinspre o altă arteră importantă, care se prefigurează pe direcția ESE - VNV și care a fost parțial investigată în anii trecuți. Că această arteră a început să joace de la un moment dat un rol important în rețeaua stradală din arealul investigat rezultă atât din lățimea ei impresionantă, din faptul că deținea o instalație de canalizare, în prezent relativ bine conservată și că întretăia cardo maximus, într-un punct important din punct de vedere urban.

Rețeaua stradală în arealul careurilor P 27 - 28, Q 27 - 28, R 27, S 27 - 30 și T 27 - 31 începe să se contureze destul de clar. Din datele obținute până în prezent constatăm că o arteră orientată VNV, Strada 1, lată de 5,25 m, care merge de-a lungul edificiului rectangular temporar numit A, întretăia cardo maximus, orientată ușor NVN, cu lățimea maximă de 3,25 m, în dreptul caroului S 27. Pe de altă parte, în T 31, pe latura de N a basilicii, cum rezultă din săpăturile din 1985 - 1987, o altă stradă, Strada 2, a cărei lățime nu o putem deocamdată determina precis, dar care pare să prezinte dimensiuni apreciabile, a fost deschisă la un moment dat pe aceeași direcție NVN, fiind paralelă cu artera din sudul aceluiași edificiu. Cu titlu preliminar putem spune că deschiderea acestei noi artere de circulație s-a produs în momentul unor importante reorganizări a spațiului din preajma porții de N unde, alături de Thermae 1 a fost construit un complex de clădiri destinat locuirii și cu destinații economice care, prin orientarea lui, a obturat, practic, desfășurarea spre N a lui cardo maximus. Nu putem preciza, deocamdată, care este raportul cronologic între momentul construcției basilicii și deschiderea noii artere, spre N de aceasta.

Rezultă prin urmare că basilica a fost înconjurată practic de o rețea de trei străzi importante: Strada 1 spre S, Strada 2 spre N și cardo maximus spre E.

Concluzii. Cele șase suprafețe investigate în 1999 par să facă parte dintr-un complex aflat în imediata vecinătate a marelui edificiu public E 2, început de a fi cercetat în 1995. Nivelul la care ne-am oprit în general este nivelul 12, orizont în interiorul orașului bine cunoscut pe întreaga lui suprafață și bine datat. Având în vedere faptul că acest nivel de locuire, coincide ca datare aproximativ cu ultimele două decenii ale secolului VI, am hotărât să atingem în toate suprafețele cercetate din această campanie, N 12 ca limită cronologică inferioară. În timpul săpăturilor au fost puse în evidență o clădire de plan rectangular cu o anexă rectangulară asimetric dispusă, cu o funcționalitate încă necunoscută, în ciuda unei atente colectări și notări a

materialului. Este posibil ca acest complex să fi avut de asemenea un caracter public luând în considerație atât planimetria generală, cât și poziția lui în raport cu marele edificiu public dinspre E. Este sugestiv faptul că și în acest sector, nivelul 12 nu apare cu un strat masiv de incendiu pe el, așa cum, de altfel s-a constatat și în alte areale ale sitului, ci se prezintă ca un nivel în general constructiv, încadrat aspectului încă urban al întregii așezări.

Rezultatele campaniei din 2000 au dus la identificarea unei basilici de mari dimensiuni având în vedere lățimea ei, identificată în întregime, împreună cu anexele și în comparație cu suprafața fortificată. De asemenea au fost puse în evidență primele elemente ale rețelei stradale atât în legătură cu cardo maximus, cât și cu basilica. Aceasta se dovedește a fi fost înconjurată de străzi de o lățime apreciabilă și de cardo maximus și prin aceasta apare ca un edificiu care trebuie să fi fost important prin funcționalitatea și monumentalitatea sa în cadrul comunității cetății.

Obiectivele cercetării viitoare (2001 - 2004). În campania din anul 2001 vor fi urmărite posibilitățile de decopertare a întregii suprafețe a basilicii, la un nivel care să nu afecteze straturile arheologice care pot oferi date stratigrafice și cronologice importante. Intenționăm prin urmare să obținem un plan complet de suprafață al basilicii și al rețelei stradale care o înconjoară, urmând ca în anii următori prin sondaje efectuate în puncte cheie ale edificiului, (altar, naos, nave, etc.) să se obțină o cronologie completă a întregului ansamblu.

Propuneri de conservare, protejare, punere în valoare. Starea ruinelor descoperite in situ permit o primă acțiune de conservare. Având în vedere stadiul inițial de cercetare, în scopul protecției imediate, metoda ar putea consta în protejarea structurilor de zidărie, prin așternerea unui strat superficial de blocuri de piatră legate cu pământ (conform tehnicii inițiale de construcție constatate) și cu respectarea nivelului (înălțimii) inițial(e) la care au fost descoperite zidurile. S-ar obține în acest fel o protejare in situ care ar permite dezvoltarea în viitor a unor proiecte de restaurare pe baza unui contur nuanțat și bine conservat al complexului.

O altă direcție de acțiune în activitatea de conservare ar putea viza repararea străzii cardo maximus, mărginită spre V de basilica, iar spre E de un șir de magazine și clădiri de interes public. S-ar impune repararea în primul rând a structurii de suprafață, precum și a trotuarului care se întindea de-a lungul liniei acestui șir de clădiri.

Planșa 44

Informații suplimentare online

[Raportul 1206 din cronică.cimec.ro](http://raportul1206.din.cronica.cimec.ro)

[Localizare pe hartă, folosind Mapserver Cimec.ro](http://localizare.pe.harta.folosind.mapserver.cimec.ro)